

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 30 marca 2020 r.

BADK.DPK.133.44.2020

P10-26/20	Data wpływu petycji 6 lutego 2020 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 27 marca 2020 r.

**UPORZĄDKOWANIE I UAKTUALNIENIE
TREŚCI PRZEPISÓW**

TEMAT

MAJĄTEK OSOBISTY

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja indywidualna

Sebastian Adamowicz.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany dziecięciu ustaw, w celu uporządkowania i uaktualnienia treści przepisów.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

W ocenie autora petycji wskazane ustawy wymagają zmian:

- o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (art. 14 ust. 1, załącznik nr 3 do ustawy),
- o uposażeniu posłów do Parlamentu Europejskiego wybranych w Rzeczypospolitej Polskiej (art. 3a ust. 1, załącznik do ustawy),
- o wykonywaniu mandatu posła i senatora (art. 35 ust. 1, załącznik do ustawy),
- o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (art. 10 ust. 1),
- o samorządzie województwa (art. 27c ust. 1 i 2),
- o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego (art. 15 ust. 1),
- o samorządzie gminnym (art. 24h ust. 1 i 2),
- o samorządzie powiatowym (art. 25c ust. 1 i 2),
- o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (art. 41a ust. 1),
- Ordynacja podatkowa (art. 29 § 1).

Autor petycji wskazał, że wymienione powyżej ustawy „posługują się nieaktualnym pojęciem majątku odrębnego małżonka, który od 2004 r. zastąpiony został zwrotem „majątek osobisty”.

Autor zauważył, że „ustawodawca przewidział, co prawda, że ilekroć w przepisach jest mowa o majątku odrębnym, rozumie się przez to majątek osobisty, jednak w niektórych ustawach dokonał zmian”. Zdaniem wnioskodawcy „dla zachowania konsekwencji wypada całkowicie wyeliminować stare pojęcie z ustaw”.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 30 listopada 2016 r. o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1422) w art. 14 ust. 1 stanowi, że sędzia Trybunału jest obowiązany do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym, w tym o majątku odrębnym oraz objętym małżeńską wspólnością majątkową. Załącznik nr 3 do ustawy zawiera wzór oświadczenia majątkowego.

Ustawa z dnia 30 lipca 2004 r. o uposażeniu posłów do Parlamentu Europejskiego wybranych w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 187, poz. 1924) w art. 3a ust. 1 stanowi, że posłowie do Parlamentu Europejskiego wybrani w Rzeczypospolitej Polskiej są obowiązani do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym, w tym o majątku odrębnym oraz objętym małżeńską wspólnością majątkową. Załącznik do ustawy zawiera wzór oświadczenia majątkowego.

Ustawa z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2018 r. poz. 1799) w art. 35 ust. 1 stanowi, że posłowie i senatorowie są obowiązani do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym, w tym o majątku odrębnym oraz objętym małżeńską wspólnością majątkową. Załącznik do ustawy zawiera wzór oświadczenia majątkowego.

Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. z 2019 r. poz. 2399) w art. 10 ust. 1 stanowi, że osoby wymienione w art. 1 i w art. 2 pkt 1-2a, 3-5, 6d i 7-11 są obowiązane do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym, w tym o majątku odrębnym oraz objętym małżeńską wspólnością majątkową.

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 512) w art. 27c ust. 1 i 2 stanowi, że radny, członek zarządu województwa, skarbnik województwa, sekretarz województwa, kierownik wojewódzkiej samorządowej jednostki organizacyjnej, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego wojewódzką osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu marszałka województwa są obowiązani do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym, w tym o majątku odrębnym oraz objętym małżeńską wspólnością majątkową.

Ustawa z dnia 26 października 1995r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego (Dz. U. z 2019 r. poz. 2195) w art. 15 ust. 1 stanowi, że jeżeli stosunki majątkowe między małżonkami podlegają wspólności ustawowej, środki zgromadzone na rachunku oszczędnościowo-kredytowym należą do obojga małżonków, niezależnie od pochodzenia tych środków oraz posiadacza rachunku. Przywołany przepis nie narusza uprawnienia każdego z małżonków do żądania zwrotu części środków pochodzącej z jego majątku odrębnego.

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506) w art. 24h ust. 1 i 2 stanowi, że radny, wójt, zastępca wójta, sekretarz gminy, skarbnik gminy, kierownik jednostki organizacyjnej gminy, osoba zarządzająca i członek organu

zarządzającego gminną osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu wójta są obowiązani do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym, w tym o majątku odrębnym oraz objętym małżeńską wspólnością majątkową.

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 511) w art. 25c ust. 1 i 2 stanowi, że radny, członek zarządu powiatu, sekretarz powiatu, skarbnik powiatu, kierownik jednostki organizacyjnej powiatu, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego powiatową osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu starosty są obowiązani do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym, w tym o majątku odrębnym oraz objętym małżeńską wspólnością majątkową.

Ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 105) w art. 41a ust. 1 stanowi, że członkowie zarządu powszechnego towarzystwa są obowiązani do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym, w tym o majątku odrębnym oraz objętym małżeńską wspólnością majątkową.

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2019 r. poz. 900) w art. 29 § 1 stanowi, że w przypadku osób pozostających w związku małżeńskim odpowiedzialność za zobowiązania podatkowe obejmują majątek odrębny podatnika oraz majątek wspólny podatnika i jego małżonka.

INFORMACJE DODATKOWE:

Ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1691) wprowadziła do obrotu prawnego pojęcie „majątek osobisty”. Zgodnie z instrukcją zawartą w art. 4. ustawy wskazane jest, że ilekroć w odrębnych przepisach jest mowa o majątku odrębnym małżonka, rozumie się przez to jego majątek osobisty.

W uzasadnieniu do rządowego projektu powyższej ustawy wnioskodawca zauważył, że „obowiązujące obecnie (do 2004 r.) przepisy Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego w odniesieniu do stosunków majątkowych małżonków opierają się na zasadach przyjętych w krajach tzw. realnego socjalizmu. Zasady te legły już u podstaw Kodeksu rodzinnego z 1950 r., którego przepisy zastąpiły prawo małżeńskie majątkowe z 1946 r. realizujące – wedle wzoru szwedzkiego – z gruntu odmienną koncepcję legislacyjną.

Rozwiązania prawne Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego były przystosowane do modelu społeczeństwa ukształtowanego w państwach socjalistycznych, w którym funkcje podmiotów gospodarczych i równocześnie dystrybutorów dóbr spełniało państwo wraz z zależnymi od niego „jednostkami gospodarki uspołecznionej”. Natomiast obywatele

utrzymywali się z pracy najemnej w sektorze uspołecznionym, występując w relacjach cywilnoprawnych w roli konsumentów.

Podobny charakter miał również ich majątek, ograniczony z reguły do przedmiotów służących do zaspokajania elementarnych potrzeb grupy rodzinnej, a określane mianem „własności osobistej”.

Zmiana ustroju polityczno-gospodarczego – a w szczególności przyjęcie modelu społecznej gospodarki rynkowej – wymaga rozważenia od nowa sposobu realizacji ochrony interesów majątkowych rodziny w III Rzeczypospolitej. W szczególności należy uwzględnić, że źródłem utrzymania rodziny w coraz szerszej mierze staje się działalność gospodarcza obywateli występujących na rynku w roli samodzielnych przedsiębiorców, dysponujących w związku z tym majątkiem nie tylko o charakterze konsumpcyjnym (o nieograniczonym w zasadzie zakresie), ale i majątkiem produkcyjnym. Z kolei reguły gospodarki rynkowej każą chronić nie tylko dłużnika, ale i wierzyciela, a więc drugą stronę zobowiązaniowych stosunków cywilnoprawnych. Wreszcie rozwój współczesnych technik informatycznych i opartych na nich rozwiniętych instrumentów ułatwiających obrót wymaga szybkich i jednoosobowo dokonywanych czynności prawnych – podejmowanych niekoniecznie tylko przez osoby profesjonalnie trudniące się działalnością gospodarczą (np. użycie kart płatniczych i kredytowych, obrót papierami wartościowymi itp.).

Możliwości dalszego dostosowywania przepisów kodeksu dotyczących stosunków majątkowych małżonków do warunków gospodarki rynkowej wyłącznie w trybie wykładni w zasadzie wyczerpały się. Konieczne są więc zmiany obowiązujących przepisów.

(...) W zdaniu drugim art. 31 § 1 w nowym brzmieniu zostaje wprowadzony termin „majątek osobisty” w miejsce terminu „majątek odrębny” (proponowanym określeniem, nie zaś terminem „majątek odrębny”, posługiwało się prawo majątkowe małżeńskie z 1946 r. i Kodeks rodzinny z 1950 r.)”.

OPRACOWAŁA

Joanna Baranowska

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz